

HIS3090

FORDYPNINGSOPPGAVE I HISTORIE

Vår 2016

HIS3090 Fordypningsoppgave –vår 2016

Innhold:

HIS3090 Fordypningsoppgave for bachelorprogrammet i historie.....	3
Krav til oppgaven	4
Temaer for fordypningsoppgaven:	6

HIS3090 Fordypningsoppgave for bachelorprogrammet i historie

Kjære historiestudent,

Du inviteres med dette til informasjonsmøte om HIS3090-oppgaven **onsdag 20. januar kl. 14:15 - 16:00 i Arne Næss' auditorium i Georg Morgenstiernes hus.**

Her vil du motta praktisk informasjon om HIS3090-oppgaven samt bli presentert for mulige veiledere og forslag til oppgaver de kan tenke seg å veilede.

Under følger en orientering om oppgaven og forslag til temaer/oppgaver med veiledere.

Du søker om veileder ved å fylle ut nettskjemaet det lenkes til på semestersiden for HIS3090 innen onsdag 27. januar kl. 14:30.

<http://www.uio.no/studier/emner/hf/iakh/HIS3090/v16/>

Vi vil også oppfordre dere til å gå på forelesningen om oppgaveskriving **torsdag 28. januar kl. 14:15 - 16:00 i auditorium 7, Eilert Sundts hus.**

Med vennlig hilsen

Erling S. Sandmo
programleder

Siri Heslien
førstekonsulent

Viktige datoer og frister i forbindelse med HIS3090-oppgaven:

20. januar:	Orienteringsmøte
27. januar:	Siste frist for innlevering veiledningsskjema
28. januar:	Forelesning om oppgaveskriving
15. mars:	Innlevering av 1. utkast av oppgaven til veileder pr. epost
20. mai:	Innlevering av endelig oppgave i Fronter

Krav til oppgaven

Hensikten med emnet er at du får vist at du er i stand til å arbeide selvstendig under veiledning over lengre tid med et bestemt historisk tema, og at du utvikler evnen til å formulere en problemstilling, avgrense et tema og utforme en sammenhengende og relativt omfattende framstilling og argumentasjon. Du skal også vise at du kan beherske de formelle kravene som gjelder ved vitenskapelige framstillinger, som nødvendige presiseringer av sentrale begreper, bruk av fotnoter, siteringsregler, klarhet i tabeller og figurer, nøyaktig litteraturliste og kildeoversikt. Ved vurderingen vil det trekke ned hvis oppgaven ikke fyller disse kravene.

Oppgaven kan være enten kilde- eller litteraturbasert og omfanget skal være ca. ti normalsider der en normalside består av ca. 2300 tegn (ikke medregnet mellomrom). Hele oppgaven skal da bestå av ca. 23000 tegn (ikke medregnet mellomrom). På oppgavens forside skal du oppgi det totale antall tegn (ikke medregnet mellomrom). Litteraturliste, fotnoter og eventuelle vedlegg kommer i tillegg.

Vi understreker at arbeidet skal være selvstendig. Dersom du skriver av tidligere oppgaver, eller kopierer fra internett, bøker e.l., blir dette ansett som fusk og meldt til Det humanistiske fakultetet for videre forføyninger.

Emnet er normert til ti studiepoeng, dvs. et tredjedels semester. Veileder gir råd om litteratur og arkivarbeid. Er oppgaven litteraturbasert, bør en kunne forutsette at studenten setter seg inn i forskningslitteratur tilsvarende ca. 1000 sider. Er oppgaven kildebasert, avgjør veilederen omfanget av arkivarbeid/kildearbeid og tilrår nødvendig litteratur for å kunne gjennomføre et lite forskningsarbeid. Det forventes samtidig at studenten kan klare å finne fram relevant litteratur på egenhånd. Studenten skal kunne søke i BIBSYS, finne fram til den referanselitteratur i historie (bibliografier, håndbøker) som biblioteket måtte ha og spørre om hjelp i biblioteket.

Fordypningsoppgaven er altså et selvstendig arbeid, som skrives under veiledning av en faglærer. Hver student har krav på at læreren legger ned fem timers arbeid på hver oppgave; her er også inkludert lesning av utkast. Hver student bør forvente minst tre samtaler med lærer. Samtalene bør finne sted når tema avtales, ved levering av førsteutkast og før endelig innlevering. En del lærere vil holde et seminar for de studentene de veileder for å gi studentene en første innføring i temaene. Studenter som har fått tildelt veileder et tidligere semester samt har fått godkjent innlevering av førsteutkast, har ikke krav på ny veiledning.

Oppgaven vurderes av én sensor, intern eller ekstern. Veileder kan ikke være sensor. Sensor får tre arbeidsuker til å sensurere innleveringen.

Det er obligatorisk å levere et førsteutkast av oppgaven til veileder pr. epost. Dette utkastet må godkjennes av veileder for at endelig versjon av oppgaven skal kunne leveres. Pass derfor på at du tilfredsstill kravene veilederen din stiller til førsteutkastet. Fristen for å levere førsteutkastet til veileder er 15. mars.

Innlevering:

Frist for innlevering av endelig oppgave er **fredag 20. mai kl. 14:30**. Eksamensbesvarelsen skal leveres i HIS3090s fronterom i mappen "innlevering av eksamen". Merk at besvarelsene

skal leveres i pdf.-format og at det kun skal benyttes kandidatnummer. Navn må ikke påføres, hverken på selve besvarelsen eller filen.

På forsiden av besvarelsen din skal følgende informasjon føres på:

Emnekode, kandidatnummer (ikke navn), eksamensbesvarelsens tittel, institutt (IAKH) og semester, samt totalt antall tegn (ikke medregnet mellomrom). UiO-logo, illustrasjonsbilde og veileders navn er valgfritt, men vi gjør oppmerksom på at eksamensbesvarelsene blir printet ut i svart/hvitt og at flott grafikk i farger gjerne ikke ser så bra ut på sluttproduktet.

Kandidatnummer til emner ved UiO vil dere finne senest tre dager før innleveringsfrist i StudentWeb under "Se opplysninger om deg" og "Eksamensmelding."

Temaer for fordypningsoppgaven:

På de neste sidene følger en oversikt over forslag til noen temaer, samt de faglærerne som veileder HIS3090-oppgaver våren 2016. Det er også mulig å formulere egne temaer, forutsatt at det finnes veileder. Du søker om veileder ved å fylle ut nettskjemaet som ligger på semestersiden for våren 2016.

Antikkens historie

Førsteamanuensis Knut Ødegård. epost: knut.odegard@iakh.uio.no

Det er mulig å skrive fordypningsoppgaver innen en rekke emner fra antikkens historie. I noen tilfeller vil det være mulig å arbeide direkte med originalkilder i oversettelse, i andre tilfeller dreier det seg mer om historiografiske emner. I begge tilfeller kan dette være en utmerket innføring til en senere masteroppgave innen antikken. Nedenfor er noen emner innen romersk historie antydnet, alle bør ytterligere presiseres i samråd med veileder. Det er også fullt mulig å velge andre emner ut fra interesser og forkunnskaper, i så fall anbefales det sterkt å ta kontakt med faglærer.

Tradisjonell religion under republikk og keiserdømme

- Konsulembetet og religion
- Spesifikke religiøse kulturer og ritualer
- De sibyllinske bøkene
- Import av nye guder under republikken
- Lupercal-festen
- Oktober-hesten (*equus october*)
- Det romerske husalteret
- Augustus og Pontifex maximus-embetet

Religionsskiftet i romersk keisertid

- Paulus og slaveriet
- Paulus og jødene
- Keiser Konstantin og den første Peterskirken

Politikk og administrasjon under republikken

- Dictatorembetet; hvorfor ble det ikke valgt dictatorer på 100-tallet f.Kr.?
- Tribunembetet og folkelig politikk
- Administrasjon av de første romerske provinsene

Keisertid

- Rekruttering til den romerske hæren under prinsipatet
- Prokonsulembetet under prinsipatet
- Keiser Caligula og Senatet
- Slaver i keiserlig administrasjon

Romersk byliv

- Gatenett og byliv i Pompeii
- Vannposter og vannforsyning i Pompeii
- Offentlige bad i Pompeii og Ostia

Middelalderhistorie

Professor Hans Jacob Orning, e-post: h.j.orning@iakh.uio.no

Professor Jon Vidar Sigurdsson, e-post: j.v.sigurdsson@iakh.uio.no

Oppgaver kan skrives innenfor et bredt spekter av tema. Nedenfor nevnes fire prosjekter, men det kan selvsagt også velges oppgaver innenfor andre deler av middelalderen. Det kan grovt sett velges mellom to hovedtyper oppgaver: diskusjon av ulike historikers syn, eller prøving av en hypotese på et nærmere angitt kildemateriale.

1. Emosjoner, ritualer og politisk kultur i nordisk middelalder

Nyere middelalderforskning har fokusert mye på begreper som politisk kultur, ritualer og emosjoner. Felles for denne tendensen er et ønske om å studere middelalderens politiske kultur som en distinkt annerledes kultur fra vår moderne, samtidig som man vil beholde tanken om mennesker som handlende aktører som har reelle valgmuligheter. Gjennom å se på ulike former for ritualisering, og for hvordan emosjoner spiller inn i politiske prosesser, åpnes det for en utvidelse av det politiske feltet forbi det institusjonaliserte. Mulige oppgaver:

- Kjærlighet, ydmykhet og herskermakt.
- Vrede som politisk redskap.
- Emosjoner i politikken: kalkulerte eller spontane?
- Politiske ritualer, demonstrativ atferd, symbolsk kommunikasjon
- Synet på «Den andre» i sagaer og myter

2. Borgerkrig, eliter og statsutvikling i Norden, ca. 1050–1250

Dette prosjektet tar for seg borgerkrigene i Danmark, Norge, Sverige og Island på 1100- og første halvdel av 1200-tallet. I Danmark varte borgerkrigene fra ca. 1130 til 1160, i Norge og Sverige fra ca. 1130 til 1240 og på Island fra ca. 1220 til 1264. Dette mønsteret – med sine kronologiske variasjoner – viser at dette ikke bare dreier seg om parallelle prosesser i de nordiske rikene, men også om en tett integrert nordisk utvikling, som også har tydelige forgreininger til resten av Nord-Europa. Av den grunn kan Norden med fordel behandles som *en* region, samtidig som impulser og påvirkning fra Det tysk-romerske riket, Baltikum og områdene som grenser til Nordsjøen kan trekkes inn i analysen. Aktuelle temaer for oppgaver er for eksempel:

- Borgerkriger i England, deler av Frankrike, eller andre steder i Europa
- Riksgrenser i Skandinavia / Viken og Gøta elv som grenseområder.
- Sveriges rolle i de skandinaviske borgerkrigene.

- Politisk kultur / ideologi i verker som Gammelnorsk homiliebok, de tidlige norgeshistoriene fra sent 1100-tall, Saxo eller Svend Aggesen.
- Skaldere som talerør for kongekritikk.

3. Kunnskapssystemer i nordisk middelalder

Dette er et tverrfaglig prosjekt, der historie, norrøn filologi, kunsthistorie og arkeologi inngår. Prosjektet har som mål å studere relasjonene mellom ulike typer kunnskap i Norden (Danmark, Sverige, Norge og Island) i perioden ca. 800-1500. Studiet av kunnskap åpner for en rekke ulike tema og tilnæringer, som for eksempel kunnskapsproduksjon, kommunikasjonssystemer, fortidsbruk, hvordan kunnskap ble brukt til å skape sosiale distinksjoner og tolke verden, møtet mellom det førkristne og det kristne kunnskapssystemet, og hvordan tilegnelse av den kristne kunnskapen endret det nordiske samfunnet.

4. Mentalitetshistoriske tema fra norsk og islandsk middelalder, som for eksempel:

- Vold: I hvilken grad var middelalderen et voldssamfunn, og i hvilken grad gir det mening å snakke om "vold" i middelalderen?
- Ære: Var ære en absolutt verdi som styrte alle handlinger, eller var det mulig å unnsnippe æren, eller forholde seg pragmatisk til den?
- Konfliktløsning: Hvordan ble konflikter ført og løst i samfunn der det knapt nok fantes noen sentralmakt som regulerte sosiale forhold? Var det "den sterkeste rett" som gjaldt, eller var "naturtilstanden" mer preget av samarbeid og balanse?
- Hvordan skjedde overgangen fra vennskap til mer upersonlige og ensidige underordningsformer?

Senmiddelalderen

Universitetslektor Ragnhild Martine Bø, e-post r.m.bo@iakh.uio.no

Ragnhild M. Bø ønsker velkommen studenter som vil skrive om emner fra senmiddelalderen eller tidlig moderne tid, herunder kirkehistorie, spesielt helgenkult, hagiografi og overgangen fra katolisismen til protestantismen, samt emner som omhandler liturgi og fromhetsutøving. Andre aktuelle tema er rolleforståelser, prosesjonsritualer og gavekultur ved europeiske hoff og tema relatert til Hundreårskrigen.

Studenthistorie

Professor John Peter Collett, e-post: j.p.collett@iakh.uio.no

2013 var året da Oslostudentene kunne feire 200-årsjubileum. I juni 1813 ble de første 18 studentene ved Det Kongelige Frederiks Universitet immatrikulert, og 2.10.1813 ble Det Norske Studentersamfund (DNS) stiftet.

I forbindelse med et igangværende prosjekt om DNS' og Oslostudentenes historie foreslås følgende oppgaver:

1. Studentene og verneplikten. Hvordan skulle studentene avtjene verneplikt (som de etter dagjeldende lovgivning var fritatt for)? Et forslag om å danne et korps av studenter som skulle ha som oppgave å verge Stortinget i krig eller krise, ble tatt opp i revolusjonsåret 1830. Forslaget ledet til splittelse av Studentersamfundet. Kilder er i DNS' arkiv i Riksarkivet og i pressen.
2. Studentene og flagget. Debatten om DNS skulle heise det "rene" flagget (dvs. uten unionsmerke) var en gjenganger i DNS' debattmøter fra 1890-tallet. Hvilke argumenter ble anført, og hvorfor var dette et stort tema? Kilder i DNS' arkiv, Riksarkivet.
3. Studentene debatterer kvinnelig stemmerett. Dette var tema for en rekke møter i DNS på begynnelsen av 1900-tallet. Hva mente studentene? Kilder i DNS' arkiv, Riksarkivet.
4. Kvindelige Studenters Klub ble stiftet 1902 for å bidra til å styrke de kvinnelige studentenes evne til å stå frem i samfunnsdebatten (både det lille samfunnet i DNS og det store norske samfunnet). Hva gjorde denne foreningen? Det er et lite arkiv etter den i Nasjonalbibliotekets Håndskriftsamling.

Arkivhistorie

Professor John Peter Collett, e-post: j.p.collett@iakh.uio.no

Det pågår nå et prosjekt om Riksarkivets (RAs) historie (frem til 200-årsjubileet i 2017) og det foreslås noen oppgaver:

1. Arkivdokumenter som nasjonale symboler. Grunnloven av 17.5.1814 utstilles i dag i Stortinget som et nasjonalt klenodium. Hvordan har dette dokumentet vært behandlet og oppbevart siden 1814? Og hva skjedde med Grunnloven av 4.11.1814 og Riksakten mellom Norge og Sverige fra 1815? Kilder i RA og Stortingsarkivet.
2. Hva har Stortinget ment om Riksarkivet? Det finnes et begrenset antall debatter i Stortinget om RA – som oftest knyttet til arkivets budsjetter. De viktigste kildene er trykt i Stortingsforhandlinger.
3. Hvem skulle Riksarkivet være åpent for? I 1924 debatterte Stortinget RA's åpningstider, og det var stor motstand mot at arkivet skulle holde stengt om sommeren. Det var jo om sommeren at skolelærerne hadde anledning til å komme i arkivet for å granske kilder! Når holdt RA oppe, og hvordan er bestemmelser om arkivets åpningstider faktisk fattet? Kilder trykt i Stortingsforhandlinger og i RA.
4. Hvem ble riksarkivarer? Fra Henrik Wergeland ble byråsjef og den første "riksarkivar" i 1840, har det vært 11 sjefer for RA. Hvem var de? Hva slags bakgrunn hadde de – faglig, karrieremessig, sosialt? Kilder finnes trykt i biografiske leksika og i RA.

Tingbokprosjektet

Professor Hilde Sandvik, epost hilde.sandvik@iakh.uio.no, tlf. 22 85 57 41

Er du interessert i 1600- og 1700-talls historie? Da anbefales oppgaver basert på rettsprotokoller, *tingbøkene*, sammenholdt med lover. Tingbøkene for store deler av landet er skrevet av for kortere og lengre perioder (bl.a. Hordaland, Rogaland, Finnmark, Drammen, Solør og Østerdalen, Gudbrandsdalen). Tema kan for eksempel være familie og ekteskap (saker om arv, eiendom m.m.) seksualitet (leiermål), ulydighet mot myndighetene (for eksempel skyssnekt). Se hjemmesiden for Tingbokprosjektet:

<http://www.hf.uio.no/iakh/forskning/prosjekter/tingbok/index.html>

Tolliste-prosjektet

Professor Hilde Sandvik, epost hilde.sandvik@iakh.uio.no, tlf. 22 85 57 41

Et unikt prosjekt med digitalisering av de gamle toll-listene fra 1700-tallet har resultert i en søkbar database, der både import og eksport til og fra Norge lar seg studere i detalj.

<http://toll.lokalhistorie.no/>

Det er mulig å sammenligne havner, tidsperioder, vareslag m.m. Her er noen forslag til tema og mange flere kan tenkes:

- Innførselen av nye kolonivarer på 1700-tallet. om kaffe, tobakk, sukker, rosiner, krydder
- Alkoholimporten til Norge på 1700-tallet
- Tekstilimporten til Norge på 1700-tallet
- Importen av pyntesaker til Norge på 1700-tallet
- Jern eksporten fra Norge på 1700-tallet; kanonkuler eller støpejernsovner?
- Trelasteksporten fra Norge på 1700-tallet
- Eksport av fisk fra Norge på 1700-tallet.

Bolignøden i Oslo

Professor Hilde Sandvik, epost hilde.sandvik@iakh.uio.no, tlf. 22 85 57 41

I samarbeid med Oslo Byarkiv foreslår vi en eller flere oppgaver om bolignøden i byen. Arkivet etter Helserådets boligtilsyn har blant annet rapportene Nanna Broch utarbeidet fra 1919 og framover. Gode oppgaver har mulighet til å bli publisert i Oslo Byarkivs tidsskrift *Tobias*.

https://nbl.snl.no/Nanna_Broch

<https://www.oslo.kommune.no/natur-kultur-og-fritid/byarkivet/>

Fattigdom i Oslo

Professor Hilde Sandvik, epost hilde.sandvik@iakh.uio.no, tlf. 22 85 57 41

I samarbeid med Oslo byarkiv foreslår vi følgende oppgaver:

Fattigvesenet og arbeidsanstalten

Fattigvesenet er et svært viktig forskningsfelt som spenner fra administrasjonshistorie til sosialhistorie og nyere kulturhistorie.

Debatt om fattigdom

I aktstykkene, eller de ulike kommunestyreforhandlingene fra 1837 og fram til i dag finner man framlegg, saksdokumenter, vedtak og møtereferater. Møtene gir innsikt i kommunens praksis og ulike strømninger i samtida. Sak 3/1873 er et eksempel på en sak der spørsmålet om fattigpleie og synet på fattige løftes fram gjennom avslutningen av et flereårig komitéarbeid som blant annet resulterte i Eilert Sundts bok om *Fattigforholdene i Christiania*. Hvem var de ulike aktørene og hvilke syn på fattigdom og fattigforsørgelse kommer fram av diskusjonene?

Fattigvesenets hjemstavnshør, Kristiania

Hjemstavnshør av fattige for årene 1878-1930 er et massemateriale av stor sosialhistorisk verdi. Opp mot 200.000 fattige ble forhørt i Kristiania for å avklare hvem som skulle betale for fattigstøtten. For perioden 1881-1916 finnes det personregister til hjemstavnshørene.

Forhørene er tidvis detaljerte og åpner for å undersøke mange problemstillinger knyttet til fattigdom, for eksempel organiseringen av fattigstøtte, årsaker til hjelpebehov, hjemstavnstrett og tvang, mobilitet, hjemsendingen av svenske innvandrere i Kristiania, ugifte mødre som fødte på fødselsstiftelsen, de fattiges sosiale bakgrunn og yrkesliv.

Fattigvesenets journalsaker, Aker

Tilsvarende finnes hjemstavnsaker for Aker for 1870-1894. De inneholder i større grad enn for Kristiania hjemstavnstvister med blant annet rettskjennelser og attester fra arbeidsgivere om hjemstavn som gir innblikk i dragkampen mellom fattigmyndighetene i Kristiania og Aker om hvem som skulle understøtte de fattige. Kildene kan brukes til å undersøke forholdet mellom byen Kristiania og landkommunen Aker der forsørgelsen av de fattige sammen med boligspørsmål var en sentral konflikt fram til sammenslåingen i 1948.

Fattigvesenet, kontoret for utsatte 1, 2 og 3

Fattigvesenet hadde som mål at understøttelsen skulle være så billig som mulig og være minst mulig i form av pengestøtte. En viktig del av understøttelsen var derfor utsetting til privat pleie. I protokollene fra Kontoret for utsatte finner vi innførsler over de bortsatte barna, gamle og sengeliggende, umyndige og sinnssyke. Hvem var de bortsatte, hva var årsaken til bortsettingen og hvor ble de plassert? Kan man se et mønster i sosial bakgrunn, årsaker til understøttelse eller behandling? I enkelte tilfeller finnes det personlige brev, klager eller attester vedlagt. Hva slags innblikk gir de i de understøttedes vilkår?

Beretninger, møtebøker og understøttelsesprotokoller Kristiania og Aker

Enkelte fattigdistrikter fulgte i perioder Elberfeldtsystemet, et reformtiltak der det ble lagt vekt på forebyggende hjelp. Eilert Sundt var en som ivret for denne understøttelsesmodellen. Hordan ble systemet gjennomført i Aker og enkelte Kristiania-distrikter? Hva slags ulike syn på de fattige kommer fram og hva slags understøttelse fikk de?

Tvangsarbeidsanstalten Prinds Christian Augusts Minde

Tiggere, løsgjengere og drikkfeldige personer skulle med bakgrunn i 1863-loven dømmes til tvangsarbeid. Loven ble erstattet av Løsgjengerloven som ble iverksatt fra 1907. Arkivet fra tvangsarbeidsanstalten inneholder vitneavhør og dommer fra perioden 1882-1906. Kilden gir muligheten til å undersøke myndighetenes praksis ovenfor de som fattigloven anså som uverdige fattige, samt innblikk i de arrestertes egne forklaringer og livsvilkår. Det er mulig å studere praksis over tid eller gjøre grundige undersøkelser av enkeltsaker.

Helserådet (Sunnhetskommisjonen)

Sunnhetsloven (Lov om Sundhedscommissioner og om Foranstaltninger mod epidemiske, endemiske og smitsomme Sygdomme) av 1860 bestemte at det skulle opprettes Sunnhetskommisjoner i alle landets kommuner. Fra 1905 ble kommisjonene kalt helseråd. I disse kommisjonene var både eksperter, representanter fra myndighetene og legfolk representerte, og fra [1931](#) minst én kvinne. Loven overførte myndigheten i helsespørsmål fra politi til offentlige leger, og representerte et paradigmeskifte fra fokus på individet til samfunnsorientering. Arkivet er omfattende og med en rekke ulike avdelinger. Materiale som egner seg til bacheloroppgave kan være:

Kommunens boligtilsyn: Kristiania helseråd/Oslo helseråd, avdeling for bolighygiene (Nanna Broch var ansatt her). Arkivet gir utfyllende opplysninger om boligsituasjonen og da særlig arbeiderstandens boligforhold).

- Prostitusjon (blant annet en historisk rapport 1880, registrering av venerisk syke)

- Sykdom, død etter menighet (område), yrke, alder gir innblikk i sosiale forskjeller og sammenheng mellom sykdommer og dødelighet ift boligforhold, epidemiske sykdommer, spedbarnsdødelighet.
- Matkontroll
- Bedriftskontroller/industrikontroll, inkludert rapporter om omfanget av barnarbeid.

Arbeiderminner

Historikeren Edvard Bull tok initiativ til å intervjuere eldre arbeidere i årene 1950-1962. Intervjuene og innsamlingen av livsløpshistorier av eldre Kristiania/ Oslo-arbeideres minneberetninger var et forsøk på å «korrigere historiens klasseskjevheter» og gi stemme til de som ellers var skriftløse. Kilden er i hovedsak maskinskrevet og inndelt etter yrke. Livsløpshistoriene spenner fra fortellernes barndom til voksne liv og gir muligheter for analyse av ulike perspektiver på barnarbeid, møtet med fattigvesen, sult, sosiale forhold og slektsbakgrunn, samt deltakelse i arbeiderbevegelsen og ulike betraktninger på eget liv.

Global migrasjon og sammensatte samfunn

Professor Knut Kjeldstadli, tlf.: 22 85 82 38, e-post: knut.kjeldstadli@iakh.uio.no

Vandring er ikke et nytt fenomen; mennesker har vandret så lenge de har funnes. Men omfanget har økt i moderne tid. Sjøl om ikke mer enn to-tre prosent av menneskeheten bor utafor opphavsstaten, preger migrasjon som djupt preger både de samfunnene migrantene vandrer inn i og migrantene sjøl. Studiet av migrasjon reiser en rekke spørsmål: Hvorfor har mennesker dratt fra opphavsstedet – etter invitasjon, på leiting etter arbeid eller på flukt? Hvordan er de blitt møtt av de ulike historiske statenes innvandringspolitikk – og av internasjonale rettsregimer og avtaler? Hvordan har befolkningen sett «de andre» – innen landet og i andre deler av verden? Hvordan har møtene vært mellom nykommerne og dem som har bodd i området fra før? Hvilke bidrag har immigranter hatt med seg til mottakerlandene? Har det funnes en egen politikk rettet mot innvandrere og minoriteter? Hvordan har utviklingen vært over tid, både når det gjelder de historiske innvandrernes sosiale plassering og hvorvidt de har opprettholdt seg sjøl som egen gruppe. Sjøl om det etter hvert har vært forsket en god del i dette feltet, står mange mulige temaer igjen, som:

- Partienes ekskludering/inkludering av minoriteter
- UDI, IMDI, UNE og andre statlige etater i «innvandringsfeltet» og i «inkluderingsfeltet»
- Asylbevegelsen innen den norske kirken
- Eksplisitt og implisitt nasjonsforståelse i skolen – i ulike land
- Oslo kommunes integreringsarbeid
- Strider om etablering av flyktningmottak
- Fremmedarbeiderforeningen på 1970-tallet
- Oslo-industrien og 1970-tallets «fremmedarbeidere»
- Akademia og ansatte med ikke-norsk landbakgrunn
- Innvandreres livshistorier som en inngang til å fortelle innvandringshistorien «innenfra og nedenfra»
- Indre offentligheter: foreninger, institusjoner og massemedia i innvandrer miljøer

- Undervisning og kulturformidling i innvandrergupper som tamiler og sikher
- Nasjonale organisasjoner blant innvandrere
- «Advokatororganisasjoner» for innvandrere, som SEIF, NOAS, Anti-rasistisk senter
- Morsmålsundervisning og morsmålslærere
- De katolske menighetene i Oslo – flernasjonale smeltedigler?
- Ulike feminismer i offentligheten
- Sjøfolk på norske skip
- Utvandring fra Norge: Spania, USA, Sverige

Jeg veileder dessuten gjerne oppgaver fra arbeidslivets historie eller om sosial bevegelser og folkelige organisasjoner. Og jeg kan veilede i ymse temaer innen feltet sosial og kulturell historie i det 20. hundreåret.

Fascisme

Førsteamanuensis Elisabetta Cassina Wolff, e-post: e.c.wolff@iakh.uio.no

Fascisme er et begrep og et historisk og politisk fenomen som stadig vekker interesse blant akademikere, men også blant det store publikum. Uenigheten om definisjoner og tolkninger er stor, avhengig av hvilken metode og tilnæringsmåte man velger. Det er denne uenigheten som fører også til et visst misbruk av begrepet. Noen refererer til fascismen som et overnasjonalt fenomen, med det mål å finne et minste felles multiplum og for å komme til en modell eller en kategori. Andre ser fenomenet som avhengig av tid og sted (Europa i mellomkrigstiden). Noen andre velger den komparative metoden som tar i betraktning flere historiske erfaringer (i Europa og andre steder i verden, før eller etter andre verdenskrig). Enkelte ser først og fremst på prototypen, det vil si det italienske regimet under Mussolini fra 1922 til 1945 (Fascismen).

En kritisk analyse av nettopp prototypen er utgangspunktet for fordypningsoppgavene som foreslås i det følgende. Ut ifra enkelte begivenheter og forhold, er det ønskelig at kandidaten nærmer seg forståelsen av ulike tolkninger og teorier rundt diktaturet i Italia som gir grunnlag for debatten rundt fascismen som et bredere fenomen enn det italienske. Fordypningsoppgavene innenfor dette temaet er hovedsakelig basert på sekundærlitteratur, men primærkilder oversatt til engelsk er også tilgjengelige.

Nedenfor følger noen forslag til emner innenfor dette temaet. Det er mulig å modifisere disse i samråd med veileder:

1. Fascisme: ulike tolkninger. Kandidaten vil bli bedt om å utforske og gjøre rede for en eller flere av tolkninger og forskningsteorier som med legitimitet bidrar til forståelsen av fascismen. Man skal referere til arbeidene som fra og med 1920-tallet er blitt publisert om tolkninger av fascismen som ideologi eller regime. Kandidaten oppfordres spesielt til å se på utviklingen innen forskningen om dette feltet i de siste tretti år.
2. Demokratiet i krise. Overgangen fra det liberaldemokratiske systemet til diktaturet i Italia i perioden 1922-1926 med vekt på institusjonelle endringer.
3. Fascistisk ideologi i Italia under diktaturet. Ulike strømninger. Primærkilder på engelsk.
4. En tolkning av den italienske fascismen og dens ideologiske innhold gjennom en studie av arkitekturbilder (for eks. EUR bygninger) og bilder av Mussolini (både propagandabilder og bilder som ble sensurert under regimet). Bildematerialet er tilgjengelig ved UB.

5. Krigen og Salò-republikken (1943-1945). Samarbeid med Tyskerne. Det vanskelige forholdet mellom Mussolini og Hitler. Ulike tolkninger om maktbalansen mellom de to. Forsøkt kontakt med både antifascistiske partier og med de allierte styrker.
6. Overgangen fra det fascistiske regimet til den demokratiske republikken (1945-1960). Kontinuitet og diskontinuitet med fortiden gjennom en analyse av både økonomiske og politiske institusjoner.
7. Neo-fascisme i Italia i etterkrigstiden (1945-1980). Ideologi i konstant utvikling. Forhold mellom politisk praksis i parlamentet og radikal (anti-demokratisk og anti-egalitær) tenkning. Utenomparlamentariske grupperinger og lederfigurer.
8. Fascisme og høyreekstremisme: begrepsforklaring og analyse.
9. Terrorisme på 1970-tallet i regi av høyreekstreme grupperinger.

Renessanse

Førsteamanuensis Elisabetta Cassina Wolff, e-post: e.c.wolff@iakh.uio.no

Utgangspunktet for å skrive en fordypningsoppgave om renessansen er at man forstår begrepet i et bredt perspektiv som omfatter flere sider av Europas utvikling. Religiøse, politiske og kulturelle forhold, samt sosiale og økonomiske forhold, står sentralt i en tolkning av renessansen som Europas vei til moderniteten. Fordypningsoppgavene innenfor dette temaet er hovedsakelig basert på sekundærlitteratur. I noen tilfeller vil det være mulig å arbeide direkte med originalkilder i oversettelse, i andre tilfeller dreier det seg mer om historiografiske emner.

I det følgende vil jeg komme med noen konkrete forslag om en rekke temaer som kan være aktuelle. Jeg vil likevel presisere at jeg står åpen til å ta imot forslag fra selve kandidaten. Det er fullt mulig å velge andre temaer ut fra interesser og forkunnskaper. Det forutsettes at kandidaten uansett velger å drøfte et tema innenfor et spesifikt geografisk område (Vest-Europa).

1. Renaissanceens ulike tolkninger. Kandidaten vil bli bedt om å utforske og gjøre rede for en eller flere av tolkninger og forskningsteorier som med legitimitet bidrar til forståelsen av renessansen som unik historisk periode i Europas historie. Man skal referere til én eller flere av arbeidene som fra og med 1800-tallet er blitt publisert om betydningen av renessansen. Kandidaten oppfordres spesielt til å se på utviklingen innen forskningen om dette feltet i de siste femti år.
2. Maktsentralisering i senmiddelalder. Politiske institusjoner i overgangen fra byrepublikk til fyrstestat.
3. Borgerskapets ulike sosiale lag i senmiddelalder.
4. Kapitalistisk ånd. Handel og bankvirksomhet i senmiddelalder (for eksempel Medici-dynastiet).
5. Biografi. Adelige kvinners rolle og innflytelse i renessansen (for eksempel Lucrezia Borgia og Catharina de' Medici).
6. Politiske tekster i den historiske konteksten.
7. Renaissanceen i Norge.

Internationalism and international organizations

Associate professor Hanne Hagtvedt Vik: h.h.vik@iakh.uio.no

Associate professor Daniel Roger Maul: daniel.maul@iakh.uio.no

From the late 19th century and during the 20th century, a wide variety of attempts were made to manage and alleviate acute and long-term transnational challenges at an international level. A host of international governmental and non-governmental organizations were established to deal with specific issues ranging in scope from purely technical matters to the establishment of an international political order. Throughout their history they have emerged both as arenas, reflecting processes outside their own organisational frame as well as actors of their own right on the international stage. Studies should focus on specific events, processes or actors, including the contributions of specific countries and the dynamic relations between local, national, regional and global levels; situated within the recent historiography of international organizations and transnational history.

Preferred policy fields with Vik are human rights, development aid and humanitarianism. Language of supervision will be Norwegian or English; thesis can be written in Norwegian or English. Students who understand Norwegian may take part in writing workshops with history students supervised by Vik. At the moment most of these students are working in the field of human rights.

Preferred policy fields with Maul are humanitarian aid, (social) human rights and social policy in the broadest sense, incl. health or developmental issues and pacifism. Language of supervision and writing will be English.

The History of Humanitarianism

Associate professor Daniel Roger Maul: daniel.maul@iakh.uio.no

During the entire 20th century humanitarian aid operations have been an increasingly important reality of international life as well as a permanent presence in public debates in many countries. Both as a historical phenomenon and as a discourse humanitarianism reflects processes of globalization and webs of relationship between states and non-state actors around the globe. Historians of humanitarianism can approach this phenomenon with a set of basic questions: Why do people help other people across borders in a given historical context? What role do individual or group-specific motives play in relation to the structural conditions under which aid is rendered? What significance can we attach to cultural, political or socio-economic factors, to religious and secular thinking? A broad set of historiographical methodology ranging from social and cultural to global and transnational history approaches can be applied in order to answer this questions. In doing so the history of humanitarianism relates to many other fields of historical interest: the role of religion in modern societies, the history of imperialism, decolonization and the post-colonial relationship between the “West” and the “Global South”, the role of mass media etc. Potential thesis projects can accordingly be developed from a broad range of fields, they can focus among other topics on single aid operations, on organizations or institutions etc.

- The Biafran War in Norwegian newspapers
- The Norwegian Red Cross during the Second World War
- Islamic Relief

- The Nordic countries and anti-apartheid in the UN
- Etc.

Neither the list of potential topics nor the fields of possible supervision is meant to be comprehensive. I am happy to accept thesis proposals from other areas related to my broader fields of expertise which are located in the area of global and international history, the history of international organizations, the history of transatlantic relations, of decolonization and the history of international peace movements, of (social) human rights and development. Students are invited and should feel completely free to approach me with their own proposals and ideas. 2016 language of supervision and writing will be English.

Forbrukersamfunn, reklame og propaganda

Førsteamanuensis Véronique Pouillard, e-post: veronique.pouillard@iakh.uio.no

History of Modern Europe, History of consumption societies in Transatlantic perspective, History of colonial Congo.

Most of the topics proposed below relate to the history of consumption societies. I welcome studies in European history, Transatlantic history, and history of colonial Congo. Writing can be carried out in Norwegian or in English.

- American admen and propagandists: building legitimacy during WW1.
- The “truth in advertising” movement (United States 1911) and consumer society.
- The history of commercial advertising and the public sphere: Edward Bernays and the engineering of consent.
- The history of commercial advertising and the public sphere: Ernest Dichter and the birth of motivational research.
- The history of commercial advertising and the public sphere: Vance Packard and the critique of modern consumption society.
- History of the American garment industries. Primary sources accessible online offer cases of various urban environments, notably on the cities of New York, San Francisco, Cleveland, and Cincinnati.
- History of the fashion industry: the case of Norwegian designer Per Spook.
- The construction of regional and national identities through dress in Norway (possibility to define various periodisations).
- The history of the 1935 Brussels world fair.
- The history of Intellectual Property Rights: the Paris Convention.
- The history of Intellectual Property Rights: the Berne Convention.
- The politics of labour in Congo under the Belgian colonial regime (choice between various times periods and industrial sectors).
- Comparative colonialism: the application of the indirect rule in the British and in the Belgian colonies.
- The representation of Congo in the 1935 World Fair.
- The representation of Congo in the 1958 World Fair.

Nye «byer» i Norge

Amanuensis Kåre A. Andersen, k.a.andersen@iakh.uio.no.

På nittitallet ble skillet mellom by- og landkommuner opphevet. Resultat var at 40 helt nye og 17 tidligere byer, som mistet sin bystatus i forbindelse med sammenslåing med landkommuner, innvilget seg selv bystatus. Selv om Kommunaldepartementet ikke lenger opererer med by-begrepet, syntes Stortinget at betegnelsen «by» krevde en viss beskyttelse, og tok derfor inn en ny paragraf i Kommuneloven av 1997, §3.5: «*Kommuner med over 5000 innbyggere kan ta i bruk benevnelsen by, dersom kommunen har bymessig tettsted med handels- og servicefunksjoner og konsentrert bebyggelse*».

Paragrafen er ikke særlig klar, f.eks. kan man spørre om kommuner som tilfredsstillt kravet om 5000 innbyggere, mister tidligere innvilget bystatus om stedet senere skulle havne under minstegrensa? Mer prinsipielt: Hvis departementet først fjerner skillet mellom by- og landkommuner, og det følgelig ikke lenger er noen styringsformål knyttet til bystatus, hvorfor da stille krav til bruk av betegnelsen *by* i §3.5?

§3.5 blir stadig referert, men tolkningen synes å variere. En oppgave i HIS3090 kan derfor være å drøfte by-statusproblematikken ved å følge prosessen i én eller et knippe kommuner der spørsmålet har vært aktuelt. Besvarelsen bør inneholde en oversikt over historikken bak bystatusutdelinger og kartlegge nye byers beveggrunner for å ønske en slik status. Studentene kan gjerne ta utgangspunkt i egen hjemkommune og/eller andre kommuner man kjenner godt. På den måten kan det antakelig være lettere å få innsyn i diskusjoner og vedtak i sakens anledning. Lokalaviser og kommuneprotokoller er naturlige kilder, men kanskje også intervjuer med lokale aktører.

Eventuelle andre oppgaver under dette tema kan drøftes med faglærer.

Radikalisme og ekstremisme i norsk politisk kultur

Professor Odd Arvid Storsveen

Tlf. 22858183/97733392, e-post: o.a.storsveen@iakh.uio.no

I vår faggruppe arbeides det med prosjekter knyttet til forholdet mellom radikale grupper til høyre og venstre og utviklingen av en norsk demokratisk kultur. I møtet mellom radikale og til dels ekstremistiske fløyposisjoner og de mer konsensusorienterte flertallsposisjonene i norsk historie har det oppstått flere konflikter som fortjener nærmere studier. Et sentralt spørsmål er i hvilken grad det norske samfunnet har kunnet tolerere og integrere standpunkter og ideer som i sitt innhold nettopp har distansert seg fra flertallets politiske idégrunnlag.

Her angis noen temaer for semesteroppgaver innenfor dette feltet, oppgaver som også med letthet vil kunne videreutvikles til senere masteroppgaver. I første omgang er valgt ut to bare tidsperioder. Men disse vil senere bli supplert med flere, slik at de kan dekke en periode på ca. 150 år frem til vår egen tid.

I: 1880-1920

Venstre-koalisjonen på 1880-tallet utfordret det konservative styret på flere måter utenom selve stortingsvalgene. Et eksempel er skytterorganiseringen i Folkevæpningssamlagene («Riflingen»), en direkte konkurrent til skytterlagene i den konservativt styrte Centralforeningen for idrett. Hva var forskjellene? I 1893 ble de to skytterorganisasjonene

samlet i Det frivillige skyttervesenet, og det første landsskytterstevnet ble arrangert. Hva var bakgrunnen?

Venstre utviklet også en tradisjon med store folkemøter og demonstrasjoner. Dette var forholdsvis nye politiske virkemidler som kunne virke skremmende på mer konservative samfunnsborgere. Hvordan ble disse omtalt i den konservative pressen?

Samtidig oppstod en splittelse mellom de mest radikale i Venstre og Sverdrup-fløyen, noe som bl.a. kan studeres i den moderate avisen *Kristianiaposten*, med radikaleren Per Sivle som redaktør. Men Per Sivle utga også den første radikale norske arbeiderromanen *Streik* (1891). Hvordan var mottakelsen og kritikken av denne boka?

Den ultra-nasjonalistiske og anti-unionistiske agitasjonen hadde sitt sentrale presseorgan i *Den 17. mai*. Men også den sosialistiske pressen er interessant, f.eks. ungdomsorganisasjonens blad *Klassekampen* (stiftet 1909). En viktig del av den sosialistiske ungdomsbevegelsen før 1. verdenskrig var dessuten anarkister og anarkosyndikalister. Hvordan forholdt disse seg til attentater, bombekasting og andre voldsaksjoner i samtiden?

På høyresiden var det i stor grad snakk om reaksjoner mot den sterke fremveksten av radikalisme og sosialisme i denne perioden. I 1891 ble Yngre Konservative Forening (YKF) etablert, med avisen *Ørebladet* som støttespiller. Etter 1905 fikk slike konservative, anti-parlamentariske strømninger mange uttrykk, ofte i form av tilslutning til autoritær elitisme. Eksempler på dette finnes bl.a. i avisen *Tidens Tegn* og hos populære journalister og forfattere som Nils Kjær, Sven Elvestad og Edle Hartmann Schjødt («Sfinx»).

II. 1965-1990

Det er allerede forsket en del på SF/SV og på den norske ml-bevegelsen i denne perioden, men mye gjenstår. Andre og til dels mer ekstreme venstregrupper er imidlertid svært lite undersøkt. Det gjelder bl.a. Marxist-leninistisk Front (MLF), Kommunistisk Arbeiderforbund (KA), Kommunistisk Universitetslag (KUL), Kommunistforbundet, Oktobergruppa (trotskister) og anarkistiske grupper, bl.a. miljøet rundt avisen *Folkebladet*.

Med unntak av agitasjonen mot USAs krigføring i Vietnam (Solkom, Vietnambevegelsen) har heller ikke de venstreradikale «frontene» i Norge vært gjenstand for mye forskning. På 1970-tallet gjelder det bl.a. Chilekomiteen, Irlandsfronten, Irlandskomiteen, Palestinafronten, Palestinakomiteen, streikestøttekomiteene, Antifascistisk Komite (AFK), og på 1980-tallet Ungmob og Blitz-miljøet, med bladet *Smørस्या*.

Det skriftlige materialet fra alle disse grupperingene er ganske omfattende og relativt lett tilgjengelig. Det vil også være mulig å intervju tidligere aktører.

Fra høyresiden finnes interessant stoff i *Anders Langes Avis* («Hundeavisen») og fra miljøet rundt Anders Lange («Hundeguttene»), dessuten fra Komiteen for Sørøst-Asia, som støttet USA i Vietnamkrigen, og fra Moderat Ungdom (utbrytere fra Unge Høyre). Mer obskurt materiale fra nyfascistiske og «nasjonalistiske» grupper er heller ikke undersøkt i særlig grad.

Miljøet, jordkloden og folkeavstemningen om EF i 1972

Førsteamanuensis II Hallvard Notaker, e-post: hallvard.notaker@iakh.uio.no

Folkeavstemningen om norsk medlemskap i EF i 1972 er blant de mest omtalte hendelsene i norsk politikk i det 20. århundre. Valgkampen tok opp de fleste temaer, ofte på en intens og konfliktfylt måte. Avstemningen virket som en katalysator – den tvang frem forskjeller og likheter, veivalg og endringer. Nye grupper fant sammen og politiske temaer ble satt inn i nye sammenhenger, og med hverandre.

Årene før og etter avstemningen var preget av nye måter å snakke om miljøet på. Hva gjorde EF-kampen med miljødebatten, med betydningen natur- og miljøvern ble tillagt? Hvilke sider av miljøpolitikken ble fremhevet av tilhengere og motstandere? Hvilke problemer ble fremstilt som farligst, og hvilke løsninger som (u-)mulige?

Fra slutten av 1960-årene hadde tanken om at menneskene står i fare for å påføre jordkloden omfattende og uopprettelig skade, fått feste i norsk politikk. Forurensning, naturødeleggelser og ressursforbruk ble satt i global sammenheng. Bekymringene gjaldt ikke bare det enkelte sted som ble skadet, men selve planeten og menneskehetens livsgrunnlag som helhet. Samtidig handlet mye av norsk natur- og miljødebatt om utbygging av vannkraft, ofte med vekt på lokale følger.

Rammen for den nye miljøforståelsen bygde ofte på innsikter fra økologien.

Miljøbekymringene inngikk også i andre former for omfattende samfunnskritikk, der forbrukersamfunnet, global urettferdighet og atomvåpenkappløpet var bestanddeler. I EF-kampen måtte alt dette settes ord på slik at det gav mening for et standpunkt for eller mot norsk medlemskap.

Oppgaver kan for eksempel ta for seg

- et enkelt miljøverntema i EF-debatten og studere denne i flere aviser/kampanjemateriell.
- presentasjonen av miljøvern gjennom EF-kampen i en enkelt avis/tidsskrift/ukeblad.
- en aktør (Folkebevegelsen mot norsk medlemskap i EEC, Ja til EF, et politisk parti, LO, Industriforbundet, Bondelaget, etc.) og dennes miljøargumentasjon.
- Økologi i EF-kampen
- Alternative samfunnssystemer i EF-kampen

Alle oppgavene vil kreve selvstendig arbeid med kilder. Disse finnes i Nasjonalbiblioteket (aviser, publikasjoner) og for noen av organisasjonene i Riksarkivet eller ved Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek.